

Briuselis, 2019 06 18
COM(2019) 285 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Vienybė įgyvendinant energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmus. Dedamas
sėkmingo perėjimo prie švarios energetikos pagrindas**

{SWD(2019) 212 final} - {SWD(2019) 213 final}

1. ĮVADAS. INTEGRUOTŲ NACIONALINIŲ ENERGETIKOS IR KLIMATO SRITIES VEIKSMŲ PLANŲ REIŠMĖ

Europos Sąjunga yra pasiryžusi laikytis savo įsipareigojimų mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir tiekti saugią, įperkamą ir tvarią energiją savo piliečiams. Mes pirmieji iš stipriausios ekonomikos šalių parengėme teisiškai privalomą programą, siekdami tesėti savo pažadus pagal Paryžiaus susitarimą ir nuveikti dar daugiau. Remdamiesi Komisijos pasiūlymais, priėmėme plataus užmojo teisės aktus laikotarpiui iki 2030 m.: pagal juos kuriama energetikos sąjunga ir imamasi į ateitį orientuotų klimato politikos veiksmų. Iškėlėme didelio užmojo 2030 m. tikslus dėl išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekio mažinimo, atsinaujinančiųjų išteklių energetikos ir energijos vartojimo efektyvumo; norint juos pasiekti, reikės nuoseklių ir bendrų pastangų. Tai – svarbus žingsnis pagal ilgalaikę perspektyvą iki 2050 m. pereiti prie švarios energetikos, kaip nustatyta ilgalaikėje strategijoje¹. Šie tikslai – ne riba, o tik pradžia; suteikus tinkamų paskatų, būtų įmanoma pasiekti dar daugiau.

ES priimtu Valdymo reglamentu² sukurta unikali energetikos ir klimato politikos valdymo sistema, kuria užtikrinama, kad Sąjunga ir jos valstybės narės galėtų kartu planuoti ir bendromis jėgomis pasiekti 2030 m. tikslus ir būtų pereita prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos, o tas perėjimas būtų visiems teisingas ir ekonomiškai efektyvus. Sibiu deklaracijoje³ dar kartą aukščiausiu lygiu patvirtintas Sąjungos įsipareigojimas būti atsakinga pasaulio lydere kovojant su klimato kaita ir kartu apsaugoti savo piliečius, išsaugoti mūsų aplinką bei laikytis teisingumo principo.

	IŠMETAMAS ŠESD KIEKIS	ATSINAUJI- NANČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJA	ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMAS	TINKLŲ JUNGTVS	KLIMATAS ES FINANSUOJA- MOSE PROGRAMOSE	CO ₂
2020 m.	-20 %	20 %	20 %	10 %	2014–2020 m. 20 %	
2030 m.	≥ -40 %	≥ 32 %	≥ 32,5 %	15 %	2021–2027 25 %	AUTOMOBILIAI -37,5 % Furgon. -31 % Sunkvež. -30 %

Tikslo padidinimo iki 2023 m. nuostata

1 pav. 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategija

Visos valstybės narės parengė pirmųjų integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų (toliau – NEKSVP) projektus⁴. Jos dirba siekdamos įveikti barjerus tarp įvairių politikos sričių, sektorių ir valdžios padalinių, įtraukti suinteresuotuosius subjektus ir visuomenę ir bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu nustatant, kaip bus siekiama 2030 m. tikslų. Kol kas tebėra trūkumų, tačiau tai tik pirmas žingsnis iš daugelio iki 2030 m., ir mes mokysimės iš šios patirties. Komisija, remdamasi puikiai

¹ COM(2018) 773 final.

² 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo.

³ Sibiu deklaracija, priimta neformaliame valstybių ar vyriausybių vadovų susitikime, kuris įvyko 2019 m. gegužės 9 d. Sibiu, Rumunijoje.

⁴ Kaip reikalaujama 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo 9 straipsnyje.

bendradarbiavimu per praėjusius trejus metus, toliau konstruktyviai ir intensyviai dirbs drauge su valstybėmis narėmis, padėdama joms parengti galutinius nacionalinius planus ir vėliau juos įgyvendinti. Prie šio komunikato pridedamos rekomendacijos dėl galutinių planų padės atlikti šį darbą, toliau vadovaujantis bendradarbiavimo principu. Komisija galutinius planus įvertins 2020 m. energetikos sąjungos būklės ataskaitoje ir praneš, ar jie atitinka Sąjungos 2030 m. tikslus, ar reikėtų įdėti daugiau pastangų. Šis valdymo procesas taip pat teikia galimybę atnaujinti planus 2024 m., atsižvelgiant į patirtį ir siekiant išnaudoti naujas galimybes iki to dešimtmečio pabaigos.

Mūsų valdymo sistemoje NEKSVP atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad suvienytume jėgas ir visi kartu įgyvendintume savo uždavinius. Jie turėtų teikti kuo daugiau aiškumo ir nuspėjamumo verslui ir finansų sektoriui, kad būtų skatinamos reikalingos privačios investicijos. Turint šiuos planus, valstybėms narėms taip pat bus lengviau planuoti finansavimą ir investicijas pagal kitą – 2021–2027 m. – daugiametę finansinę programą.

Šiame komunikate nagrinėjami NEKSVP projektai ir vertinamas bendras jų poveikis įgyvendinant ES energetikos sąjungos uždavinius ir siekiant 2030 m. tikslų. Jis papildo išsamias analizes, atliktas nacionaliniu⁵ ir Europos⁶ lygmenimis, ir kiekvienai valstybei narei skirtas konkrečias rekomendacijas⁷. Visa tai padės valstybėms narėms parengti savo galutinius NEKSVP iki 2019 m. pabaigos. Įgyvendinant rekomendacijas vyks nuolatinis, kartotinis dialogas, padėsiantis baigti rengti NEKSVP. Galiausiai šiuo procesu siekiama padėti modernizuoti Sąjungos ekonomiką, vykdant ilgalaikį uždavinį neutralizuoti poveikį klimatui.

Komisija, dirbdama drauge su valstybėmis narėmis, padės joms deramai atsižvelgti⁸ į rekomendacijas, vadovaujantis valstybių narių ir Sąjungos solidarumo ir valstybių narių tarpusavio solidarumo principu.

⁵ SWD(2019) 211; SWD(2019) 225; SWD(2019) 214; SWD(2019) 275; SWD(2019) 229; SWD(2019) 277; SWD(2019) 230; SWD(2019) 261; SWD(2019) 262; SWD(2019) 263; SWD(2019) 224; SWD(2019) 264; SWD(2019) 223; SWD(2019) 265; SWD(2019) 228; SWD(2019) 266; SWD(2019) 267; SWD(2019) 268; SWD(2019) 227; SWD(2019) 226; SWD(2019) 281; SWD(2019) 272; SWD(2019) 273; SWD(2019) 271; SWD(2019) 274; SWD(2019) 276; SWD(2019) 278; SWD(2019) 279.

⁶ SWD(2019) 212.

⁷ C(2019) 4401; C(2019) 4402; C(2019) 4403; C(2019) 4404; C(2019) 4405; C(2019) 4406; C(2019) 4407; C(2019) 4408; C(2019) 4409; C(2019) 4410; C(2019) 4411; C(2019) 4412; C(2019) 4413; C(2019) 4414; C(2019) 4415; C(2019) 4416; C(2019) 4417; C(2019) 4418; C(2019) 4419; C(2019) 4420; C(2019) 4421; C(2019) 4422; C(2019) 4423; C(2019) 4424; C(2019) 4425; C(2019) 4426; C(2019) 4427; C(2019) 4428.

⁸ Pagal Valdymo reglamento 34 straipsnį Komisija, jei trūksta užmojo, atitinkamais atvejais pateikia valstybėms narėms rekomendacijų siekdama užtikrinti energetikos sąjungos uždavinių įgyvendinimą. Atitinkama valstybė narė turi deramai atsižvelgti į gautas rekomendacijas.

2. INTEGRUOTŲ NACIONALINIŲ ENERGETIKOS IR KLIMATO SRITIES VEIKSMŲ PLANŲ PROJEKTŲ VERTINIMAS

2.1. ES mastu atliekamas 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energijos vartojimo efektyvumo ir ŠESD kiekio mažinimo tikslų ir elektros tinklų sujungimo vertinimas

Sąjungos 2030 m. atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo tikslai buvo suformuluoti ir dėl jų susitarta ES lygmeniu, nenustatant atitinkamų privalomų tikslų nacionaliniu lygmeniu. Vietoj to nustatyti nauji darbo metodai ir naujos priemonės, kuriais sudaromos sąlygos energetikos sąjungos uždavinius įgyvendinti kolektyviai. Pirmuoju šio proceso etapu valstybės narės pagal Valdymo reglamentą privalo savo NEKSVP projektuose nustatyti pakankamus nacionalinius įnašus, kad būtų kolektyviai pasiekti Sąjungos 2030 m. tikslai. Antruoju etapu Komisija turės įvertinti, ar kolektyvinis užmojis yra pakankamas, kad tie Sąjungos tikslai būtų pasiekti, ir tai skatinti.

2.1.1. Atsinaujinančiųjų išteklių energija

Sąjunga turėtų išlaikyti ir stiprinti pasaulio lyderės pozicijas atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityje. To reikia ne tik dėl energijos tiekimo saugumo ir atsakingos kovos su klimato kaita politikos – tai yra ir pramonės politikos prioritetas siekiant išnaudoti visas ekologiško tvaraus augimo galimybes.

Beveik visos valstybės narės nurodė savo įnašus siekiant Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslo. Maždaug trečdalis valstybių narių nurodė didelio užmojo įnašus, o **Danijos, Estijos, Ispanijos, Lietuvos ir Portugalijos** įnašai⁹ yra ypač dideli.

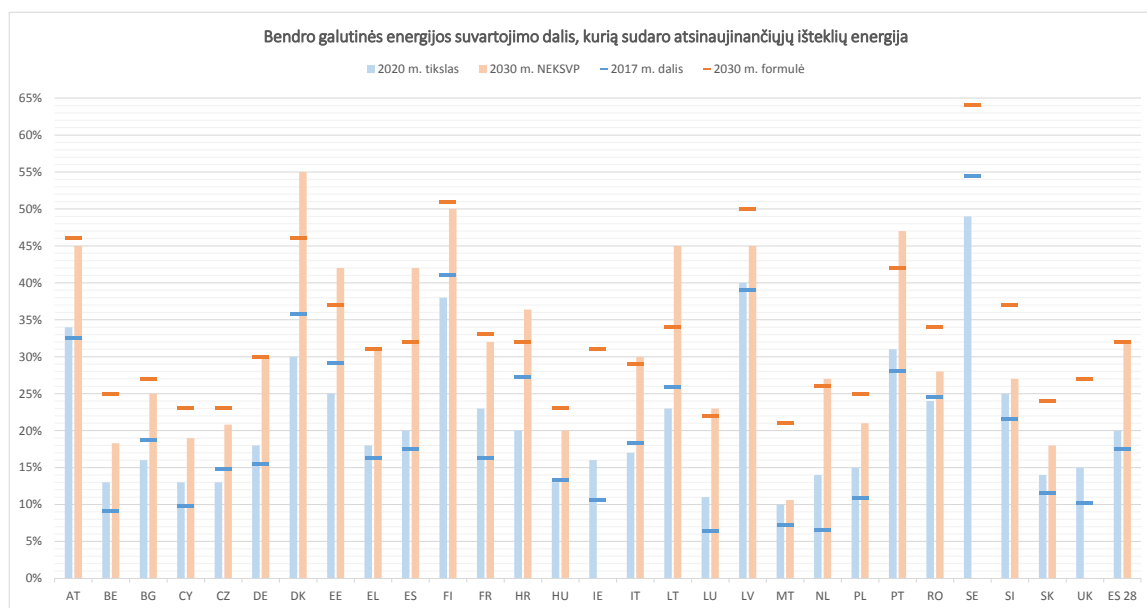
Nepaisant to, tebėra atotrūkis nuo ES 28 tikslo. Pagal dabartinius veiksmų planų projektus nepavyktų pasiekti, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis būtų bent 32 proc. – 2030 m. ji siektų nuo 30,4 proc. iki 31,9 proc. Sąjungos lygmeniu¹⁰.

Todėl rekomendacijose kelios valstybės narės raginamos persvarstyti savo užmojų dydį siekiant užtikrinti, kad šis nustatytas ES užmojo trūkumas būtų pašalintas galutiniuose NEKSVP. Tinkamai padidinti nacionalinius įnašus (didesnio užmojo valstybių narių įnašai gali likti tokie, kokie yra NEKSVP projektuose) labai svarbu tam, kad būtų galima darniai ir ekonomiškai efektyviai pasiekti Sąjungos lygmens tikslą, sudarant sąlygas Europoje kurti tikrą atsinaujinančiųjų išteklių energijos rinką. Taip visa Sąjunga galėtų visapusiškai išnaudoti savo galimybes ekonomiškai efektyviai plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių energetiką, padėti mažinti oro taršą ir priklausomybę nuo

⁹ Pagal Valdymo reglamento 31 straipsnį Komisijos rekomendacijos dėl valstybių narių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos užmojų teikiamos pagal to reglamento II priede nustatytą formulę, pagrįstą 5 straipsnyje nurodytais objektyviais kriterijais, ir deramai atsižvelgiant į svarbias valstybių narių nurodytas aplinkybes, turinčias įtakos atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrai. Metodika, pagal kurią Komisija vertina atsinaujinančiųjų išteklių energijos įnašus, išsamiau aprašyta dok. SWD(2019) 212 II skirsnyje.

¹⁰ Nustatytas ne tik atotrūkis ES 28 mastu, bet ir tai, kad bendras lygis, kuris bus pasiektas 2030 m., vis dar labai priklauso nuo didesnį užmojų išreišusių valstybių narių įnašo ir nuo bendro galutinės energijos suvartojimo.

importuojamo iškastinio kuro ir naudotis energetikos pertvarkos proceso lyderės padėtimi.

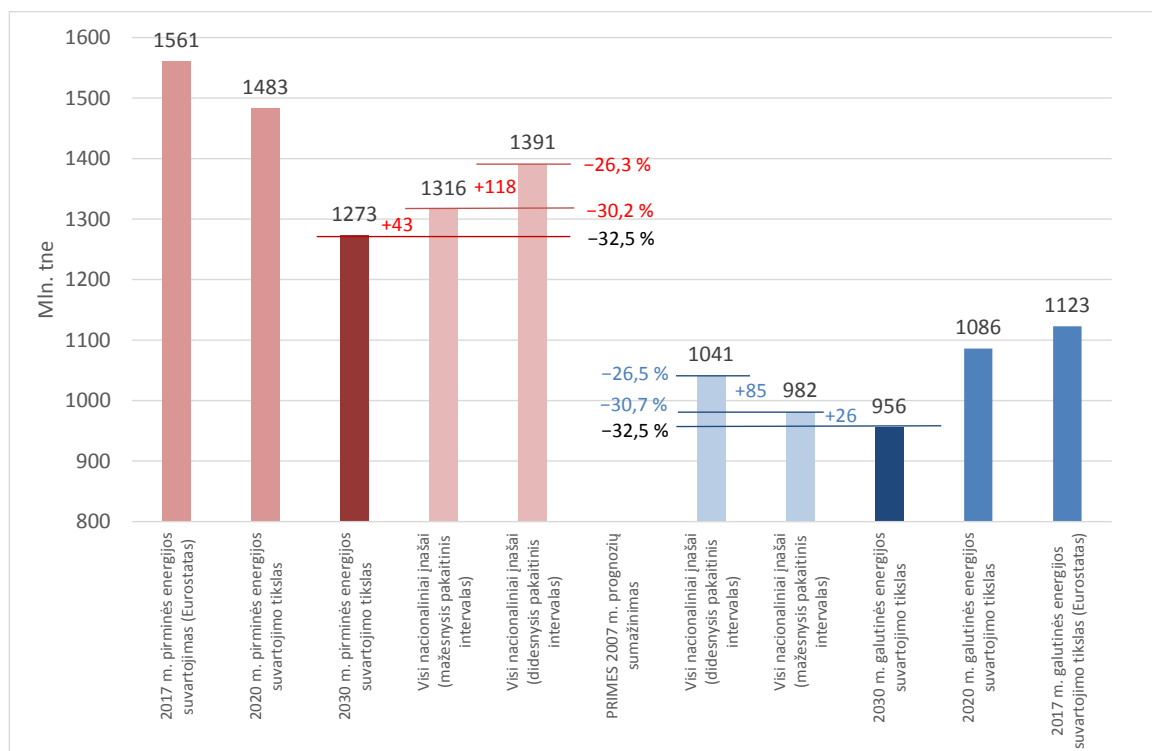
2 pav. Nacionaliniai su atsinaujinančiųjų išteklių energija susiję įnašai (šaltinis – Europos Komisijos skaičiavimai remiantis NEKSVP projektų informacija).

2.1.2. Energijos vartojimo efektyvumas

Energetikos sąjungos strategija grindžiama principu, pagal kurį pirmenybė teikiama energijos vartojimo efektyvumui, tačiau dėl pastaraisiais metais išaugusio energijos vartojimo kyla grėsmė, kad 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslai nebus pasiekti. Iš NEKSVP projektuose nurodytų nacionalinių įnašų matyti, kad tik kelios valstybės narės pasiūlė pakankamo dydžio įnašus iki 2030 m.: tai visų pirma **Italija**, **Liuksemburgas** ir **Ispanija** (ir pirminės, ir galutinės energijos suvartojimas), **Nyderlandai** (pirminės energijos suvartojimas) ir **Prancūzija** (galutinės energijos suvartojimas). Kai kurios valstybės narės vis dar turi pateikti nacionalinius įnašus.

Todėl bendras vertinimas parodė, kad yra **nemažas atotrūkis nuo Sąjungos tikslų sumažinti pirminės ir galutinės energijos suvartojimą bent 32,5 proc. iki 2030 m.**¹¹ Šis **pirminės energijos suvartojimo atotrūkis siekia nuo 118 iki 43 mln. tne** (toks didelis intervalas yra dėl to, kad dėl tų valstybių, kurios dar nepateikė nacionalinių įnašų, daromos konservatyvesnės arba ne tokios konservatyvios prielaidos), taigi būtų pasiektas 26,3–30,2 proc. sumažinimas, o **galutinės energijos suvartojimo atotrūkis siekia nuo 85 iki 26 mln. tne**, taigi būtų pasiektas 26,5–30,7 proc. sumažinimas.

¹¹ Metodika, pagal kurią Komisija vertina įnašus siekiant energijos vartojimo efektyvumo tikslo, išsamiau aprašyta dok. SWD(2019) 212 III skirsnyje.

3 pav. Bendras energijos vartojimo efektyvumo įnašų atotrūkis nuo tikslo mažinant pirminės ir galutinės energijos suvartojimą (šaltinis – Europos Komisijos skaičiavimai remiantis NEKSVP projektų informacija).

Tokiomis aplinkybėmis visoms valstybėms narėms, kurių įnašai šiame etape įvertinti kaip nepakankami, rekomenduojama juos persvarstyti ir galbūt padidinti užmojus, kad nustatyto užmojų trūkumo nebeliktų galutiniuose NEKSVP.

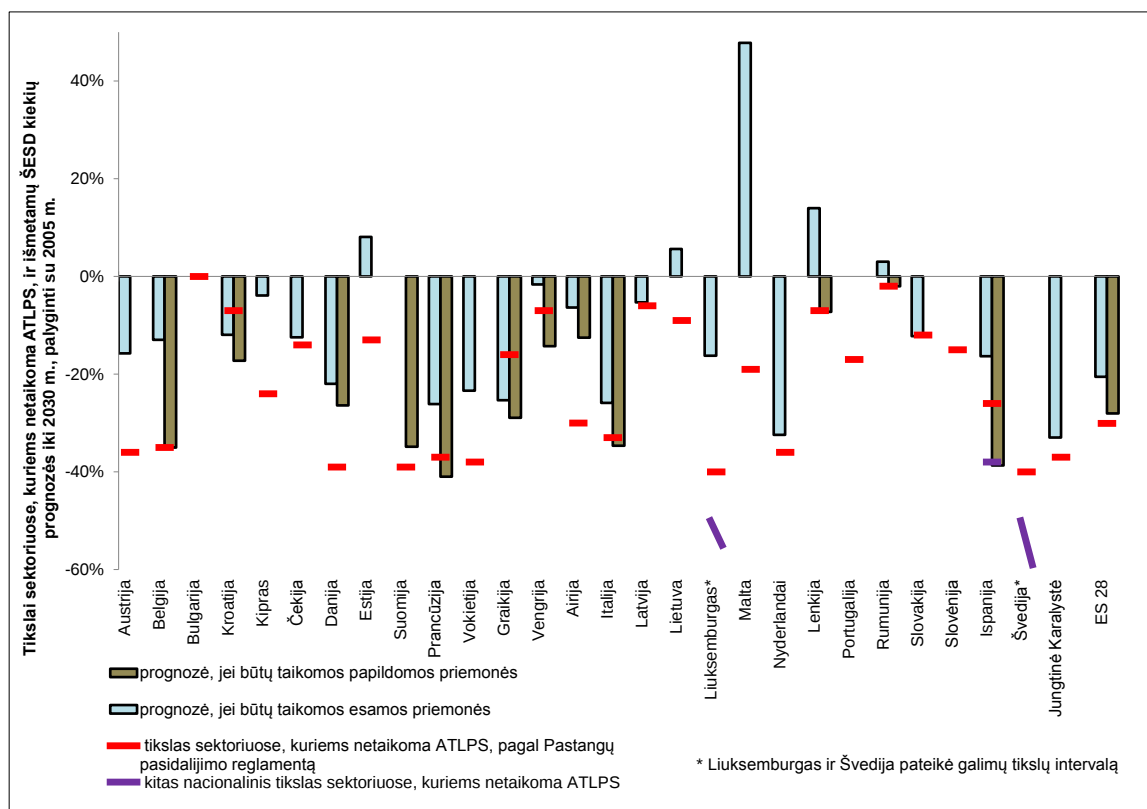
2.1.3. Išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis

Sąjunga pranešė apie nacionaliniu lygmeniu nustatytą įpareigojantį veiksma pagal Paryžiaus susitarimą iki 2030 m. **bent 40 proc. sumažinti Sąjungoje išmetamą ŠESD kiekį**, palyginti su 1990 m. Priėmus visus energetikos sąjungos teisės aktus, Komisijos pasiūlytus pirmininkaujant J.-C. Junckeriui, Sąjunga pirmoji iš pasaulio stipriausios ekonomikos šalių konkrečiais teisės aktais reglamentavo savo įsipareigojimą pagal Paryžiaus susitarimą. Veiksmingai įgyvendinant visus Sąjungos teisės aktais nustatytus klimato, energetikos ir netaršaus susisiekiimo tikslus, būtų galima iki 2030 m. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį net apie 45 proc., palyginti su 1990 m.

Remiantis į NEKSVP projektus įtrauktomis planuojamomis priemonėmis arba išreikštais užmojais dėl nacionalinio išmetamo ŠESD kiekio mažinimo ir darant konservatyvias prielaidas dėl tų valstybių, kurios šių dalykų nepateikė, vertinama, kad bendras išmetamo ŠESD kiekio mažinimas Sąjungos lygmeniu jau turėtų atitikti siekiamą tikslą – 40 proc. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį iki 2030 m., palyginti su 1990 m. Tai didelė pažanga, palyginti su ankstesnėmis valstybių narių ŠESD kiekio mažinimo prognozėmis.

Pastangų pasidalijimo reglamentu¹² nustatytas įpareigojimas Sąjungos mastu 30 proc. (palyginti su 2005 m.) sumažinti išmetamą ŠESD kiekį tuose sektoriuose, kuriems netaikoma ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (toliau – ATLPS). Atitinkami valstybių narių nacionaliniai tikslai yra nuo 0 proc. iki 40 proc., ir jų galima siekti gana lanksčiai, pavyzdžiui, valstybėms narėms naudojantis kvotų tarpusavio perdavimo galimybe arba panaudojant tam tikrą žemės naudojimo sektoriuje papildomai absorbuoto ŠESD kiekio dalį. Ispanija, Liuksemburgas ir Švedija nustatė didesnio užmojo nacionalinius tikslus tuose sektoriuose, kuriems netaikoma ES ATLPS¹³.

Apibendrinus NEKSVP projektuose pateiktas nacionalines priemones, kurių šiuo metu planuojama imtis tuose sektoriuose, matyti, kad Sąjunga jau gali 28 proc. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį sektoriuose, kuriems netaikoma ATLPS (žr. 4 diagramą; neįskaitant žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus). Tai didelė pažanga, palyginti su prognozėmis, apie kurias pranešta ES 2018 m. veiksmų klimato kaitos srityje pažangos ataskaitoje¹⁴, t. y. kad ŠESD kiekis būtų 21 proc. sumažintas esamomis priemonėmis ir 23 proc. – planuojamomis priemonėmis. Vis dėlto, siekiant panaikinti Sąjungos mastu likusį 2 procentinių punktų atotrūkį nuo tikslo, valstybės narės turės nustatyti papildomų priemonių galutiniuose NEKSVP.

¹² 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įsipareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013, OL L 156, 2018 6 19, p. 26–42.

¹³ Sektoriai, kuriems netaikoma ATLPS, yra, pavyzdžiui, transporto, pastatų, žemės ūkio ir atliekų sektoriai.

¹⁴ COM(2018) 716 final.

4 pav. Valstybių narių pastangų pasidalijimo iki 2030 m. tikslai ir išmetami ŠESD kiekiai taikant esamas ir planuojamas priemones (šaltinis – Komisijos skaičiavimai remiantis NEKSVP projektų informacija).

Šie svarstymai grindžiami prielaida, kad visos valstybės narės laikysis **žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus „debito nebuvimo taisyklės“, t. y. kad išmetamas ŠESD kiekis neviršytų absorbuojamo kiekio.** Jei šiame sektoriuje susidarytų grynasis išmetamas ŠESD kiekis, jį reikėtų kompensuoti naudojant pastangų pasidalijimo sektorių kvotas.

2.1.4. Elektros tinklų sujungimas

Jungtys tarp nacionalinių rinkų yra infrastruktūra, būtina siekiant baigti kurti Sąjungos elektros energijos vidaus rinką, užtikrinti energijos tiekimo saugumą, išnaudoti visą atsinaujinančiųjų energijos išteklių potencialą, palengvinti sektorių susiejimą ir integraciją.

Penkios valstybės narės (**Čekija, Vokietija, Graikija, Ispanija ir Portugalija**) savo NEKSVP projektuose aiškiai nurodė elektros tinklų sujungimo lygį, kurį ketina pasiekti iki 2030 m. Kelios kitos valstybės narės (**Belgija, Bulgarija, Prancūzija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Slovakija, Suomija ir Švedija**) nurodė prognozuojamą 2030 m. elektros tinklų susiejimo lygį. NEKSVP projektai dažnai atitinka Transeuropinio energetikos tinklo (TEN-E) reglamente nustatytą procesą: nustatomi ir remiami Europos lygmeniu įgyvendinami bendro intereso infrastruktūros projektai, reikalingi Valdymo reglamente nustatytiems tinklų sujungimo uždaviniams įvykdyti. Ketvirtuoju bendro intereso projektų sąrašu (kuris bus 2019 m. spalio mėn. patvirtintas pagal objektyvų ir įtraukų procesą Europos lygmeniu) bus siekiama pašalinti energijos vidaus rinkoje likusias kliūtis, pavyzdžiui, tarp Iberijos pusiasalio ir likusios Europos dalies arba Pietryčių Europos regione.

Valstybės narės, kurių elektros tinklų sujungimo lygis šiuo metu nesiekia 15 proc., savo galutiniuose NEKSVP turėtų nurodyti savo elektros tinklų sujungimo 2030 m. tikslą. Valstybės narės, kurios jau viršijo šią ribą, turėtų apsvarstyti iki 2030 m. numatomą pasiekti savo tinklų sujungimo lygį, atsižvelgdamos į poreikį išlaikyti savo elektros sistemos tinkamumą vykstant numatomi didelei atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrai¹⁵. Galutiniuose NEKSVP numatoma infrastruktūros plėtra turėtų būti susieta su reikiama veiksmis siekiant užtikrinti, kad tomis jungiamosiomis linijomis būtų galima naudotis tarpvalstybinės elektros energijos prekybos rinkoje pagal atitinkamus teisės aktus.

2.2. Pagrindinės išvados dėl kiekvieno iš penkių NEKSVP projektų aspektų

2.2.1. Priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas (ŠESD ir atsinaujinančiųjų išteklių energija)

¹⁵ Abiem atvejais reikia atsižvelgti į būsimą dešimties metų tinklo plėtros planą ir į bendro intereso projektų atrankos procesus.

A) Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas ir absorbavimas

Keliuose NEKSVP projektuose būtų naudinga labiau detalizuoti strategiją, pagal kurią bus siekiama tikslų sektoriuose, kuriems netaikoma ATLPS, per visą 2021–2030 m. laikotarpį, įskaitant išmetamo ŠESD kiekio mažinimo trajektoriją, įvertintą remiantis naujausiais duomenimis ir numatomu lankstumo priemonių naudojimu (tai jau padarė, pavyzdžiui, **Airija** ir **Latvija**). Suteikus valstybėms narėms galimybę perduoti ŠESD kvotas viena kitai¹⁶, kelios valstybės narės gali pasinaudoti kitų valstybių narių finansavimu modernizuodamos savo ekonomiką, pavyzdžiui, investuodamos į pastatų energinį naudingumą arba visiškai realizuodamos savo potencialą ekonomiškai efektyviai plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių energetiką sektoriuose, kuriems netaikoma ATLPS. Šis glaudesnis dvišalis valstybių narių bendradarbiavimas suteiks galimybę Sąjungai ekonomiškai efektyviai įvykdyti savo 2030 m. didelio užmojo uždavinius.

Maždaug ketvirtadalis viso ŠESD kiekio Sąjungoje išmetama **transporto** sektoriuje, ir šis sektorius pagal išmetamą ŠESD kiekį yra didžiausias iš tų, kuriuose valstybės narės siekia tikslų netaikydamos ATLPS. **Todėl NEKSVP šiam sektoriui reikia skirti ypač daug dėmesio.** Dauguma valstybių narių nustato transporto sektoriuje išmetamo ŠESD kiekio mažinimo priemones. Kai kurios valstybės narės kartu su planuojamomis priemonėmis jau nustato konkrečiais kiekiais išreikštus ŠESD išmetimo mažinimo uždavinius. Galutiniuose NEKSVP valstybės narės galės nustatyti dar labiau integruotą požiūrį į transporto sektorių. Savo galutinius planus valstybės narės turėtų suformuluoti konkrečiau, o kai kurioms iš jų vis dar reikia kiekybiškai išreikšti numatomą poveikį. Elektromobilumas dažnai yra vienas iš siekiamų uždavinių, tačiau jam skirtos priemonės neretai nėra išsamiau apibūdinamos. Bus labai svarbu planuoti atitinkamą alternatyviųjų degalų infrastruktūrą ir į ją investuoti, kad automobilių, furgonų ir sunkvežimių gamintojai galėtų pasiekti išmetamo CO₂ kiekio 2025 ir 2030 m. standartus ir sumažėtų vairuotojų ir vežėjų išlaidos degalams. Reikia užtikrinti veiksmingą intelektinių transporto sistemų diegimo koordinavimą. Kai kurios valstybės narės taip pat turėtų progą NEKSVP nustatyti reikiamus mokesčių pertvarkos veiksmus, kad padėtų įvykdyti mūsų transporto sektoriaus politikos uždavinius.

Gerosios patirties pavyzdžiai – politika ir priemonės transporto sektoriuje

Austrijos ir **Ispanijos** NEKSVP projektai yra geras pavyzdys, kaip kartu su konkrečiais kiekiais išreikštais ŠESD išmetimo transporto sektoriuje mažinimo uždaviniais galima nustatyti atitinkamą politiką ir priemones, skirtas jiems pasiekti. Pavyzdžiui, **Italija** išsamiai apibūdino planuojamas priemones ir viršijo privalomąjį atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimo transporto sektoriuje tikslą. Kelios valstybės narės nustatė orientacinius elektromobilumo tikslus, o **Slovėnija** tai pagrindė konkrečiomis priemonėmis, taip pat kiekybiškai išreikšdama įkrovimo infrastruktūros poreikius.

¹⁶ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26–42), 5 straipsnis.

Europoje 40 proc. visos energijos suvartojama **pastatuose** ir iš jų išmetama apie 15 proc. ŠESD. Šis sektorius į NEKSVP projektus įtrauktas daugiausia atsižvelgiant į jo reikšmę siekiant energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų. Kai kuriose valstybėse narėse būtų galima greičiau išnaudoti efektyvumo didinimo priemonių teikiamas galimybes ekonomiškai efektyviai mažinti išmetamą ŠESD kiekį, kartu mažinant namų ūkių sąskaitas už energiją ir didinant užimtumą statybos sektoriuje.

Pagal 2018 m. gegužės mėn. priimtus Sąjungos teisės aktus¹⁷ ES valstybės narės turi užtikrinti, kad 2021–2030 m. laikotarpiu ŠESD kiekis, išmetamas dėl **žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ar miškininkystės (LULUCF)**, būtų kompensuojamas absorbuojant bent tokį patį CO₂ kiekį iš atmosferos. Šis papildomo ŠESD absorbavimo potencialas pagal apskaitos duomenis atitinka 2 proc. viso išmetamo ŠESD kiekio, taigi LULUCF sektoriai ateinančiais dešimtmečiais turės daugiau prisidėti siekiant Sąjungos klimato tikslų, pavyzdžiui, iš atmosferos surenkant ir saugant daugiau CO₂ ir kartu didinant biomasės gamybą bei efektyvų naudojimą labai įvairioms reikmėms, deramai atsižvelgiant į biologinės įvairovės ir oro kokybės poreikius. **Danija** ir **Prancūzija** yra pavyzdinės valstybės narės, pateikusios strategiją arba konkrečią informaciją apie politiką ir priemones, pavyzdžiui, remti privatų žemės ūkio paskirties žemės apželdinimą mišku ir taip tvariai didinti absorbuojamą anglies dioksido kiekį, kartu skatinant bioekonomiką, ir suteikti ūkininkams bei miškininkams papildomų paskatų gerinti žemės valdymą ir tvariai didinti produktyvumą. Kituose NEKSVP projektuose informacija apie tai yra ribota. Be to, ar išmetami ŠESD kiekiai yra didesni už absorbuojamus kiekius, bus galima iki galo įvertinti tik tada, kai valstybės narės pateiks išsamesnės informacijos apie LULUCF apskaitą ir lankstumo priemonių naudojimą. Šią informaciją iš dalies pateikė **Čekija, Danija** ir **Airija**.

Šiuo atžvilgiu svarbus dalykas yra nustatyti skaidrius ir tikslus miškų atskaitos lygius, kad būtų tinkamai atliekama dėl miškotvarkos išmetamų arba absorbuojamų CO₂ kiekių apskaita. Tam skirta priemonė yra nacionaliniai miškininkystės apskaitos planai, ir valstybės narės turėtų iki 2019 m. gruodžio 31 d. juos peržiūrėti remdamosi kartu su šiuo komunikatu pateiktomis techninėmis rekomendacijomis¹⁸. Taip jos galės visapusiškai ir nuosekliai remtis šiais planais galutiniuose NEKSVP, visų pirma planuodamos lankstų požiūrį pastangų pasidalijimo sektoriuose.

Kitų sektorių, kaip antai žemės ūkio, atliekų ūkio ir pramonės, svarba įvairiose valstybėse narėse yra nevienoda mažinant išmetamą ŠESD kiekį sektoriuose, kuriems netaikoma ES ATLPS. Į tai reikėtų atsižvelgti planuojant, pavyzdžiui, žemės ūkio politiką ir priemones, kaip tai daro **Airija**. Žemės ūkio sektoriuje Komisijos pasiūlymu

¹⁷ Reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES.

¹⁸ Valstybės narės pateikė nacionalinius miškininkystės apskaitos planus (NMAP) tuo pat metu, kaip ir NEKSVP projektus; į juos įtraukti nacionaliniai miškų atskaitos lygiai. Pirmąjį NMAP vertinimą 2019 m. balandžio mėn. atliko iš valstybių narių specialistų, nevyriausybinėse organizacijų, mokslinių tyrimų organizacijų ir kitų dalyvių sudaryta ekspertų grupė. Po to pateiktose techninėse rekomendacijose (SWD(2019) 213) konstatuota aukšta bendra pateiktų planų kokybė ir atkreiptas dėmesys į kai kurias konkrečių valstybių požiūrius, kuriuos reikės nagrinėti išsamiau.

dėl bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) po 2020 m. didinami klimato ir aplinkos apsaugos užmojai ir tikimasi ne mažiau kaip 40 proc. viso BŽŪP finansinio paketo skirti su klimatu susijusiems veiksams. Be to, Komisija pasiūlė sukurti ekologines sistemas, teikiančias valstybėms narėms galimybę plačiu mastu remti klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos veiksmus, geriau derinamus prie konkrečių vietos poreikių. Komisijos pasiūlyme taip pat nustatyta, kad valstybės narės, rengdamos savo BŽŪP strateginius planus, turėtų atsižvelgti į nacionalines aplinkos apsaugos ir klimato veiksmų planavimo priemones (taip pat ir į NEKSVP) pagal atitinkamus ES teisės aktus. Šiuo atžvilgiu bus ypač svarbu galutiniuose NEKSVP konkrečiai nurodyti žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose planuojamas išmetamo ŠESD kiekio mažinimo priemones, kurias būtų galima remti pagal BŽŪP, pavyzdžiui, teikiant paramą ūkių anglies pėdsako valdymo sistemų bandymams.

Elektros energetikos sektoriuje, kuriame išmetama apie 25 proc. viso ŠESD kiekio, valstybių narių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo politika siekiama naudoti daugiau elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių ir laipsniškai atsisakyti akmens anglų naudojimo elektros energijai gaminti.

Ar Europoje ilgainiui nenaudosime anglių?

Kelios valstybės narės, siekdamos laipsniškai nutraukti anglių naudojimą elektros energijai gaminti, nustatė arba patvirtino didelio užmojo uždavinius ir jų įgyvendinimo grafiką. **Prancūzija** ketina tai padaryti iki 2022 m., **Italija** ir **Airija** – iki 2025 m., o **Danija, Ispanija, Nyderlandai, Portugalija** ir **Suomija** – iki 2030 m. **Vokietija** taip pat pranešė, kad nustatys galutinę datą, iki kurios bus nutraukta elektros gamyba iš akmens anglų. Valstybių narių, kurios aktyviai vykdo laipsnišką anglių naudojimo nutraukimą, prašoma papildomai nurodyti, kaip jos ketina pasiekti šiuos tikslus ir ar planuoja pasinaudoti galimybe dėl to panaikinti ES ATLPS leidimus. Taip pat reikėtų skirti dėmesio priemonėms, kuriomis bus teikiama pagalba darbuotojams ir jų šeimoms, kuriems laipsniškas anglių naudojimo nutraukimas turės poveikį.

Pramonės (kuriai tenka apie 15 proc. viso išmetamo ŠESD kiekio) priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui NEKSVP projektuose skiriama kur kas mažiau dėmesio negu energetikos sektoriui. Pramonės sektoriuose per ateinančią dešimtmetį reikės sparčiau vykdyti technologinę plėtrą ir diegti inovacijas, kad sumažėtų pramonės paliekamas anglies pėdsakas. Prie šio proceso turės prisidėti vyriausybės, pavyzdžiui, atitinkamai taikydamos valstybės pagalbos taisykles. Kuo anksčiau valstybės narės aiškiai suformuluos savo ketinimus, tuo anksčiau pramonė galės pasitelkti geriausius turimus metodus, elektrifikavimo galimybes ir naujas technologijas, galinčias padėti mažinti išmetamą ŠESD kiekį.

Daugelis valstybių narių, anksčiau nustačiusios **prisitaikymo prie klimato kaitos** tikslus, juos įtraukė ir į savo veiksmų planų projektus, o kai kurios iš jų pranešė apie naujus tikslus. Kelios valstybės narės savo prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus ir priemones apibūdino išsamiau. **Airijos, Lietuvos, Lenkijos, Slovakijos** ir **Slovėnijos** NEKSVP projektai yra gerosios patirties, kaip galima įtraukti prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus ir priemones, pavyzdžiai. Tik kelios valstybės narės pateikė išsamesnių

duomenų dėl prisitaikymo prie klimato kaitos neigiamo poveikio Sąjungos energijos tiekimo saugumui.

B) Atsinaujinančiųjų išteklių energija

Energijos, gaminamos iš atsinaujinančiųjų išteklių, dalis Sąjungoje 2017 m. pasiekė 17,5 proc., tačiau nuo 2014 m. jos didėjimas sulėtėjo. Reikia padvigubinti pastangas, kad būtų pasiektas 2030 m. tikslas. NEKSVP turi būti visiškai pagrįsti valstybių narių įnašai siekiant bendrojo 2030 m. tikslo ir turi būti nustatyta jiems užtikrinti skirta tvirta politika bei priemonės.

Sąjungoje šiuo metu 50 proc. visos energijos sunaudojama šildymui ir vėsinimui. Šioms reikmėms naudojamos energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių dalis 2017 m. pasiekė 19,5 proc., tačiau per praėjusius 10 metų ji padidėjo tik 6 procentiniais punktais. NEKSVP reikėtų atsižvelgti į kasmetinį atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies didinimą šilumos ir vėsumos tiekimo sektoriuje, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2018/2001, ir į atliekinės šilumos bei vėsumos naudojimo svarbą, kad šis sektorius ekonomiškai efektyviai prisidėtų didinant bendrą atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį.

Tas pats pasakytina ir apie transporto sektorį: valstybės narės turi reikalauti iš degalų tiekėjų, kad ne mažiau kaip 14 proc. visos jų tiekiamos kelių ir geležinkelių transporto suvartojamos energijos 2030 m. sudarytų atsinaujinančiųjų išteklių energija. Tai suteiks pramonei tikrumo dėl rinkos paklausos ateityje.

Atsinaujinančiųjų išteklių energetikos potencialo nustatymas – geros metodikos pavyzdžiai

Išanalizavus NEKSVP projektų nacionalinių uždavinių dalį, geras išsamaus į galutinius planus įtrauktinų uždavinių ir trajektorijų apibūdinimo pavyzdys yra **Čekijos, Airijos ir Italijos** projektai. **Čekija** ir **Airija** įtraukė kiekvieno sektoriaus įnašus kartu su atitinkamomis technologijomis kiekvienais metais ir absoliučiosiomis vertėmis. **Airija** – viena iš nedaugelio valstybių narių, kurios taip pat įtraukė bioenergijos paklausos ir biomasės pasiūlos (pagal pradinę žaliavą) raidos trajektorijas ir pateikė duomenis apie šilumos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių taikant įvairias technologijas pramonės, būsto ir paslaugų sektoriuose. **Čekija** išanalizavo, kaip bendra atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis gali svyruoti dėl ekonomikos augimo ir energijos poreikių. **Italija** transporto sektoriaus tikslą išskaidė, atsižvelgdama į taikytinus kiekvienos technologijos koeficientus.

Galutiniuose planuose turėtų būti pateikta **patikima informacija apie politiką ir priemones, kuriomis padedama laiku įvykdyti siūlomus atsinaujinančiųjų išteklių energetikos uždavinius ir užtikrinti įnašus**. Nustatant politiką ir priemones reikia įrodyti, kad galima įvykdyti siūlomus uždavinius ir užtikrinti įnašus, ypač turint omenyje pirmą nustatytą 2022 m. atskaitos tašką. Valstybės narės turėtų pateikti išsamią informaciją apie savo paramos sistemas, įskaitant išsamius atsinaujinančiųjų išteklių energijos aukcionų tvarkaraščius, ir jų raidą 2021–2030 m. laikotarpiu. Paramos sistemomis turėtų būti padedama didinti investuotojų pasitikėjimą ir mažinti ilgalaikes

atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros sąnaudas. Siekdamas pateikti gairių rinkos dalyviams ir pritraukti naujų investicijų į energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybą, valstybės narės turėtų labiau detalizuoti svarbiausią politiką ir priemones, nurodydamos tokius dalykus kaip i) numatomi rezultatai, ii) preliminarus tvarkaraštis ir iii) reikiamų biudžeto lėšų šaltinis ir dydis.

Informavimas apie priemones, kuriomis skatinamas pasigamintos energijos vartojimas ir atsinaujinančiųjų išteklių energetikos bendrijos, ir nuostatos, kuriomis palengvinamas elektros energijos pirkimo sutarčių sudarymas ir planuojamų aukcionų rengimas, yra svarbios siekiant didinti piliečių suinteresuotumą energetikos pertvarka, pritraukti privačių investicijų ir padėti ekonomiškai efektyviai pasiekti tikslus. Be to, siekiant atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros per ateinantį dešimtmetį, būtinai reikės supaprastinti administracines procedūras, pavyzdžiui, palengvinti kontaktinių punktų kūrimą arba nustatyti sparčias modernizavimo procedūras.

Iki 2021 m. bus sukurtas naujas atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmas¹⁹ siekiant remti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą visoje Sąjungoje.

2.2.2. Energijos vartojimo efektyvumas

Galutiniai planai turi būti patikimesni, juose turi būti nurodytos aiškesnės energijos vartojimo raidos trajektorijos. Svarbu geriau apibrėžti bendrą nacionalinės politikos sistemą, kurioje nustatomi nacionaliniai įnašai, kad būtų užtikrinamas siūlomų užmojų patikimumas, nustatomos spragos ir geriausia patirtis. Reikia išsamiau išaiškinti planuojamos politikos ir priemonių mastą, tvarkaraštį ir numatomus sutaupyti energijos kiekius.

Tai ypač taikytina vykdant energijos taupymo įsipareigojimą ir ilgalaikę renovacijos strategiją. Visos valstybės narės turėtų į savo galutinius NEKSVP įtraukti pagal Valdymo reglamento III priedą reikalaujamą informaciją (energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemos ir alternatyvios politikos priemonės pagal Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 7 straipsnį), nes tai padės stiprinti politikos sistemą ir integruoti visas jos dalis. Įtraukus ilgalaikę pastatų renovacijos strategiją, bus galima susidaryti bendrą planuojamų veiksmų, kuriais bus atnaujinamas nacionalinis pastatų fondas numatant ekonomiškai efektyviai paversti esamus pastatus energijos beveik nevartojančiais pastatais, vaizdą.

Be to, būtina nustatyti investavimo poreikius ir finansavimo šaltinius, kad būtų telkiamos privačios investicijos į energijos taupymą ir energijos vartojimo efektyvumo paslaugų rinkos augimą. Galutiniuose planuose turėtų būti išsamiau apibūdinta viešųjų įstaigų pastatų reikšmė ir išanalizuota, kaip efektyvaus energijos vartojimo politikos priemonėmis galima mažinti energijos nepriteklių.

¹⁹ Pagal Valdymo reglamento 33 straipsnį šio mechanizmo paskirtis bus dvejopa: panaikinti bet kokią galimą atotrūkį nuo Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros orientacinės trajektorijos ir padėti kurti sąlygų sudarymo sistemą pagal naujos redakcijos Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą.

2.2.3. Energetinis saugumas

Energetinis saugumas yra svarbus energetikos sąjungos, taigi ir NEKSVP, aspektas. Sąjunga vis dar importuoja daugiau kaip pusę suvartojamos pirminės energijos, o tai turi reikšmingą poveikį importo išlaidoms ir didina pažeidžiamumą, siejamą su tiekimo sutrikimais ir kainų svyravimu.

Energijos tiekimo, importavimo šaltinių ir maršrutų įvairinimas yra svarbūs energetinio saugumo aspektai. NEKSVP reikėtų skatinti efektyviai investuoti į infrastruktūrą, padedančią pasiekti nacionalinius energetinio saugumo tikslus, kartu atsižvelgiant į įvairių šių planų aspektų sinergiją. NEKSVP turėtų būti padedama užbaigti reikalingus dujų infrastruktūros projektus, kad visuose regionuose, visų pirma **Kroatijoje** ir **Graikijoje**, būtų prieiga prie suskystintų gamtinių dujų terminalų ir visos valstybės narės, visų pirma **Suomija, Airija, Rumunija** ir **Bulgarija**, galėtų naudotis keliais dujų tiekimo maršrutais. NEKSVP taip pat reikėtų skatinti vystyti šalių vidaus energijos šaltinius (iš esmės atsinaujinančiuosius energijos išteklius) ir svarbiausius komponentus bei žaliavas, reikalingus daug energijos suvartojančių pramonės sektorių priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti. Nustatyti konkretesni uždaviniai ir tikslai su konkrečiais įgyvendinimo etapais suteiktų daugiau informacijos, kuria būtų galima pagrįsti politines diskusijas dėl galutinių NEKSVP.

Nuolat augant energijos gamybai iš įvairių atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kils sudėtingesnių su tuo susijusių uždavinių energetikos sistemoje. Nors nuolatinę pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą turėtų visų pirma užtikrinti pati rinka (be kita ko, labiau susiejant sektorius), valstybės narės turėtų kartu darniai spręsti likusios rizikos klausimus. Į tai turėtų būti atsižvelgta NEKSVP. Tinkamai sprendžiant energetinio saugumo uždavinį, reikėtų vertinti gamybos adekvatumą, atsižvelgiant į energijos paklausą ir gamybą ne tik konkrečios valstybės narės teritorijoje, bet ir su ja tinklais sujungtų valstybių narių teritorijoje, taip pat į ilgalaikius su klimatu susijusius uždavinius.

Lankstumo priemonės, tokios kaip apkrovos atsakas ir energijos kaupimas, yra labai svarbios užtikrinant energetinį saugumą. Valstybės narės, turinčios arba planuojančios sukurti elektros gamybos pajėgumų mechanizmus, turės atsižvelgti į naujas taisykles pagal naująją Elektros energijos reglamentą ir savo galutiniuose NEKSVP nurodyti, kaip ketina tai daryti.

Tos valstybės narės, kurių energijos rūšių derinys apima ir branduolinę energiją, savo NEKSVP galėtų nustatyti politiką, pagal kurią bus palaikomi reikiami pajėgumai visose branduolinės energijos tiekimo grandinės dalyse ir užtikrinamas branduolinio kuro tiekimo saugumas.

Siekdamos **užtikrinti energetikos sistemos atsparumą**, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad galutiniai NEKSVP būtų pakankamai susieti su naftos, dujų ir elektros energetikos ekstremaliųjų situacijų valdymo planais. Dėl intensyvaus skaitmeninimo vis didesnę grėsmę energijos tiekimo saugumui ir (arba) vartotojų duomenų privatumui kelia kibernetiniai išpuoliai. Kibernetinis saugumas yra svarbus naujas energetinio saugumo aspektas, kuriam reikėtų skirti dėmesio galutiniuose NEKSVP ir planuose, kurie turi būti parengti pagal Reglamentą dėl dujų tiekimo saugumo ir Reglamentą dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje. Valstybės narės raginamos savo galutiniuose

NEKSVP nustatyti ir kitokių rūšių riziką, pavyzdžiui, susijusią su žaliavų tiekimu, klimato kaitos poveikiu arba avarių, žmogaus sukeltų ir gaivalinių nelaimių ar terorizmo keliamomis grėsmėmis ypatingos svarbos energetikos infrastruktūros objektams.

2.2.4. Energijos vidaus rinka

Visiškai integruota ir gerai veikianti energijos vidaus rinka yra reikalinga siekiant užtikrinti prieinamas energijos kainas, saugų energijos tiekimą ir galimybę ekonomiškai efektyviai integruoti vis daugiau atsinaujinančiųjų energijos išteklių. NEKSVP reikėtų išaiškinti, kad yra sukurta reikiama reglamentavimo sistema, teikianti galimybę naudotis labiau integruotų energijos rinkų teikiamais pranašumais.

Vykdamas Sąjungos energetikos sistemų pertvarką, kyla bendrų uždavinių, susijusių su lankstumu, decentralizavimu, paskatų investuoti į infrastruktūrą reguliavimu ir konkurencija. NEKSVP reikia pateikti išsamesnės informacijos apie nacionalinių elektros energijos ir dujų rinkų dabartinę padėtį ir apie tai, kaip bus sprendžiami šie uždaviniai. Reikėtų įtraukti konkrečius ir išmatuojamus nacionalinius būsimos rinkos plėtros uždavinius kartu su atitinkama politika ir priemonėmis, kuriomis bus padedama juos pasiekti.

Energijos vidaus rinkos uždaviniai – geroji patirtis: rinkos integracijos, numatomos vykdyti pagal šių šalių veiksmų planų projektus, pavyzdys yra **Baltijos šalių ir Suomijos** bendros regioninės dujų rinkos sukūrimas – fizinės infrastruktūros komponentą, t. y. tiesiamą dujotiekį „Balticconnector“, papildo suderintos rinkos taisyklės. Šalys, kurios daugiausiai įgyvendino ES dujų rinkos teisės aktus, taip pat turi likvidžiausias rinkas ir gauna daugiausia naudos iš energijos vidaus rinkos. NEKSVP turėtų būti vertinga pažangos, padarytos įgyvendinant taikytinas dujų rinkos taisykles, apžvalga.

Valstybių narių NEKSVP nustatytų **energijos rinkos reformų** uždaviniai, programos ir vykdymo etapai turi atitikti teisės aktus, priimtus pagal dokumentų rinkinį „Švari energija visiems europiečiams“, ir esamus tinklų kodeksus bei gaires. Kadangi tai yra svarbu Europos energijos tiekimo saugumui, energijos gamybos adekvatumui ir rinkos veikimui, reikia suteikti galimybę patikimai naudotis pakankamais tinklų sujungimo pajėgumais vykdant tarpvalstybinę prekybą elektros energija ir dujomis. NEKSVP turėtų visiškai derėti su įgyvendinimo planais, privalomais pagal Elektros energijos reglamentą²⁰. NEKSVP taip pat turi būti atsižvelgta į nacionalinių reguliavimo institucijų ir Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) stebėsenos ataskaitas.

NEKSVP turėtų būti remiamos didmeninių rinkų reformos. Valstybės narės turi galimybę į NEKSVP įtraukti progresyvesnes energetikos sistemos integracijos ir sektorių susiejimo koncepcijas, įskaitant didesnę elektros energijos, dujų ir šilumos gamybos

²⁰ Pagal Elektros energijos reglamentą juos privalo parengti tos valstybės narės, kurios numato diegti arba toliau taikyti pajėgumų mechanizmus, todėl turi modernizuoti savo rinkas.

sektorių, kurių reikšmė mažinant energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro yra didžiausia, integraciją.

Energijos subsidijos. Svarbiausia, kad būtų nuosekliai ir ekonomiškai efektyviai naudojami viešieji ištekliai, neiškraipant energijos rinkos ir netrukdam investuoti į perėjimą prie švarios energetikos ir į inovacijas. Būtina deramai atsižvelgti į tiesiogines ir netiesiogines energijos subsidijas ir į ateities planus panaikinti tas subsidijas, kurios nepadedą įvykdyti ilgalaikių uždavinių. Nors daugumos NEKSVP projektuose iš dalies aptartas energijos subsidijų klausimas, galutiniuose planuose reikėtų sistemingai apibūdinti ir kiekybiškai išreikšti visų tipų subsidijas – nuo dotacijų, paramos sistemų ir mokesčių lengvatų iki subsidijų dėl reguliavimo prievolių – remiantis tarptautiniu mastu vartojamomis jų apibrėžtimis. Geras to pavyzdys yra **Italijos** pateiktas NEKSVP projektas. Svarbu, kad visos valstybės narės savo galutiniuose NEKSVP nurodytų savo būsimas pastangas laipsniškai nutraukti iškastinio kuro subsidijavimą ir terminus, iki kurių ketinama tai padaryti, kartu atsižvelgiant į galimą poveikį pažeidžiamoms vartotojų grupėms.

NEKSVP turėtų būti remiama progresyvi politika siekiant Europoje plėtoti konkurencingas mažmenines rinkas, kad pažangiąja infrastruktūra galėtų naudotis vartotojai. Dėl sistemos lankstumo ir vartotojų dalyvavimo pažymėtina, kad yra nemažai NEKSVP projektų, kuriuose numatyta įrengti pažangiuosius skaitiklius ir iškelti konkretūs ir išmatuojami su tuo susiję tikslai. Iki 2017 m. pabaigos pažangieji elektros skaitikliai įrengti apie 37 proc. ES namų ūkių, o septynios valstybės narės baigė vykdyti nacionalines jų diegimo programas. NEKSVP turi būti atsižvelgta į esamos reglamentavimo bazės atnaujinimus, nustatytus dokumentų rinkinyje „Švari energija visiems europiečiams“, siekiant užtikrinti, kad pažangiaisiais skaitikliais galėtų naudotis galutiniai vartotojai. NEKSVP turėtų būti pranešta apie planuojamas priemones, kuriomis piliečiams ir įmonėms (visų pirma MVĮ) padedama geriau kontroliuoti savo elektros energijos vartojimą ir išlaidas, pavyzdžiui, sudarant dinaminių kainų sutartis.

NEKSVP taip pat reikia užtikrinti ir skatinti vartotojų įgalėjimą, informuotumo didinimą ir apsaugą, be to, galima nustatyti sistemingesnę energijos nepritekliaus problemų sprendimo būdą (taip pat žr. 2.3.5 skirsnį).

2.2.5. Moksliniai tyrimai, inovacijos ir konkurencingumas

Moksliniai tyrimai ir inovacijos yra labai svarbūs Sąjungai siekiant didelio užmojo energetikos ir klimato uždavinių ir užtikrinant energijos tiekimo saugumą, patikimumą bei atsparumą. Kartu ES turi užtikrinti **savo pramonei palankias konkurencines sąlygas**, ir abu šie procesai turėtų būti suderinti. Pagal energetikos sąjungos strategiją Europos strateginiame energetikos technologijų plane (SET planas) ir komunikate „Spartesnis švarios energetikos inovacijų kūrimas ir diegimas“²¹ nustatyti strateginiai mokslinių tyrimų ir inovacijų prioritetai ir veiksmai, reikalingi ES lygmeniu, kad ši energetikos sistemos pertvarka vyktų sparčiai ir ekonomiškai efektyviai. NEKSVP turėtų

²¹ COM(2016) 763 final.

būti konkrečiai nurodyta, kurie iš šių uždavinių vykdomi nacionaliniu lygmeniu, taip faktiškai nustatant nacionalinius uždavinius ir priemones pagal SET planą.

Valstybės narės turi labiau pasistengti į savo NEKSVP įtraukti mokslinius tyrimus, inovacijas ir konkurencingumą. NEKSVP turėtų būti nustatyta į energetikos ir klimato prioritetus konkrečiai orientuota politika, įskaitant mokslinių tyrimų ir inovacijų programas, susijusius finansavimo tikslus ir naudojimąsi Sąjungos lėšomis bei finansavimo priemonėmis. NEKSVP reikėtų aptarti, kaip planuojamomis nacionalinėmis viešosiomis investicijomis gali būti remiamas esamų technologijų įsitvirtinimas rinkoje ir naujų revoliucinių technologijų diegimas dideliu mastu bei jų įtraukimas į energetikos sistemą. Taip pat reikia tinkamos infrastruktūros, kuri galėtų padėti neutralizuoti daug energijos suvartojančių sektorių, automobilių pramonės ir pastatų sektorių poveikį klimatui. Be to, reikėtų didinti nacionalinių inovacijų ir pramonės ekosistemų įnašą kuriant strategines tvarias Europos vertės grandines (pvz., baterijų, vandenilio technologijų, naujų perspektyvių biologinių produktų, netaršaus, susietojo ir autonominio vairavimo, šilumos siurblių, integruotų energijos valdymo sistemų srityse).

Remiantis programos „Horizontas 2020“ sėkme, pagal programą „Europos horizontas“ (2021–2027 m.) bus supaprastintas ir racionalizuotas Sąjungos finansavimas moksliniams tyrimams ir inovacijoms, siekiant didinti jo reikšmę ir poveikį, orientuojantis į atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies didinimą, energijos vartojimo efektyvumą ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Inovacijų fondas²² visose valstybėse narėse remia investicijas į švarių inovacinių technologijų pateikimą rinkai.

Mokslinių tyrimų ir inovacijų pastangos siekiant iki 2050 m. pereiti prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos

Komisijos strateginėje ilgalaikėje neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos vizijoje – komunikate „Švari mūsų visų planeta“²³ – pabrėžiama, kad reikia atlikti milžinišką koordinuojamų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbą. Europos moksliniai tyrimai turėtų būti orientuoti į revoliucinius anglies dioksido poveikio neutralizavimo sprendimus tokiose srityse kaip energetika ir transportas, vandenilis ir kuro elementai, energijos kaupimas, daug energijos suvartojančių pramonės sektorių anglies dioksido poveikio neutralizavimas, žiedinė ekonomika, bioekonomika, pažangieji miestai ir tvariai intensyvinama žemės ūkio, akvakultūros bei miškininkystės veikla.

2.3. NEKSVP projektų patikimumas, nuoseklumas ir dėmesys politikos sąveikai

2.3.1. Ar analitinis pagrindas pakankamas ?

Nuo galutinių NEKSVP solidumo, patikimumo ir pagrįstumo priklausys tai, kokių mastu jie padės pasiekti energetikos sąjungos tikslus. Jų analitinio pagrindo kokybė ir patikimumas labai priklauso nuo modeliavimo metodo, naudojamų duomenų šaltinių,

²² Inovacijų fondas – apie 10 mlrd. EUR vertės Europos Sąjungos investicijų programa, finansuojama parduodant ES ATLPS leidimus gautomis lėšomis.

²³ Komunikatas „Švari mūsų visų planeta. Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija“, COM(2018) 773 final.

analizės skaidrumo ir nuodugnaus siūlomos politikos bei priemonių vertinimo. Visi šie aspektai yra labai svarbūs siekiant parodyti, kaip kruopščiai valstybės narės įvertino visus svarbiausius veiksnius nustatydamos savo uždavinius ir politiką. Labai svarbūs aspektai yra išsamios prognozės, grindžiamos patikimu modeliavimu, ir planuojamos politikos bei priemonių poveikio analizė.

Siekiant NEKSVP palyginamumo, reikia kuo daugiau vadovautis **bendru požiūriu į naudojamas matų sistemas** ir suderinti bazinių metų duomenis su praneštų rodiklių duomenimis. Nors svarbiausios prielaidos ir duomenų šaltiniai nurodyti daugumoje NEKSVP projektų, **informacija galėtų būti išsamesnė**. Kad būtų užtikrintas nuoseklumas ir išsamumas, Komisija pasiūlė savo pagalbą ir bendrus šablonus. Valstybės narės turėtų kuo daugiau naudotis oficialia Eurostato statistiniais duomenimis. Šių planų rengimas yra galimybė toliau gerinti už energetikos ir klimato statistiką atsakingų įstaigų darbo koordinavimą.

2.3.2. Kaip atsižvelgti į įvairių energetikos sąjungos aspektų sąveiką?

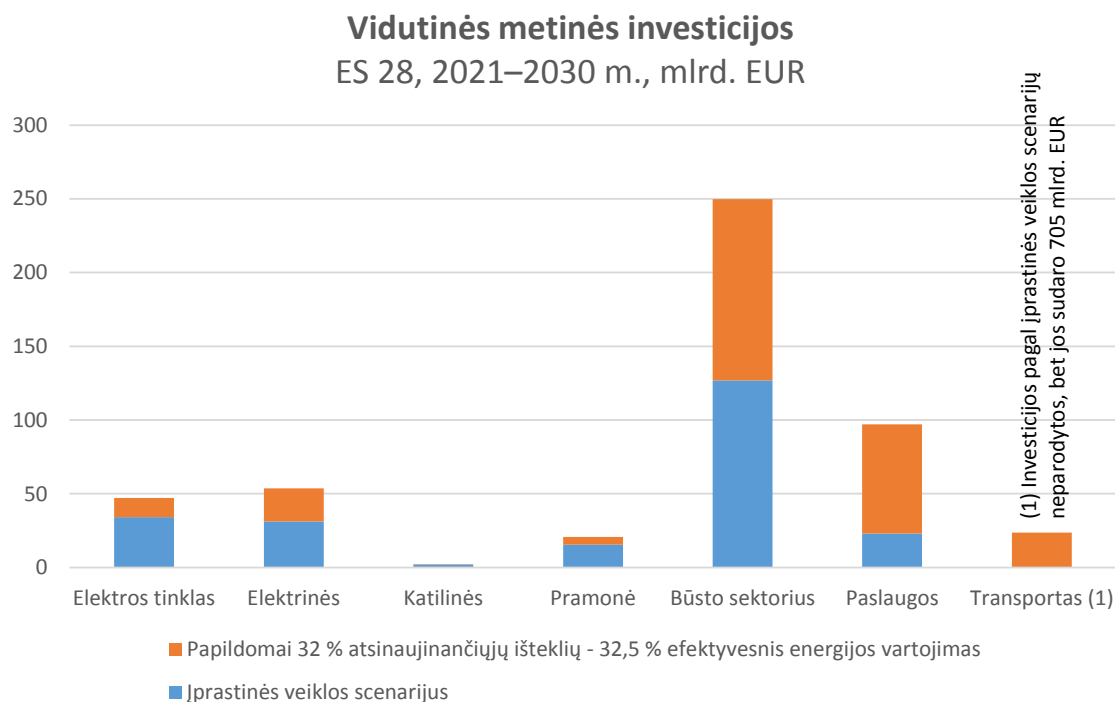
Siekiant pereiti prie švarios energetikos, valstybės narės turėtų vertinti įvairių aspektų sąveiką ir deramai į ją atsižvelgti. **NEKSVP turėtų teikti galimybę sistemingai vertinti nacionalinės politikos poveikį ir Europos bei nacionalinių energetikos ir klimato priemonių sąveiką.** Poveikio vertinimuose galėtų būtų sistemingiau įvertinta įvairios politikos sąveika, pavyzdžiui, efektyvaus energijos vartojimo ir energetikos infrastruktūros strategijų sąveika arba politikos poveikis tvariam bioenergijos naudojimui įvairioms reikmėms. Reikėtų toliau tirti, kokią politinę reikšmę turi ta sąveika ir sinergija tarp įvairių energetikos ir klimato politikos kryptių ir uždavinių, visų pirma tarp energijos tiekimo saugumo, energijos vidaus rinkos tikslų ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių bei efektyvaus energijos vartojimo politikos.

Pavyzdžiui, skaitmeninės technologijos iš esmės keičia energijos rinką, tačiau jeigu skaitmeninimas nebus tinkamai įgyvendinamas, teigiamą jo poveikį – energijos vartojimo ir išmetamo ŠESD kiekio mažinimą – gali atsverti labai išaugęs elektros vartojimas duomenų centruose ir telekomunikacijų tinkluose.

Principas, pagal kurį pirmenybė teikiama energijos vartojimo efektyvumui, yra aiškus horizontalios politikos pavyzdys. Jis reiškia, kad valdžios institucijos, prieš patvirtindamos naują energetikos politiką arba nuspręsdamos dėl investicijų, turėtų patikrinti, ar tuos pačius uždavinius galima ekonomiškai efektyviau įvykdyti didinant energijos vartojimo efektyvumą. Kai kuriuose NEKSVP projektuose pateikta konkrečių pavyzdžių, visų pirma, kaip į šį principą atsižvelgti planuojant energetinio saugumo priemones, siekiant užtikrinti prognozuojamos energijos poreikio raidos nuoseklumą. Šis principas turėtų būti dar daugiau taikomas galutiniuose NEKSVP.

2.3.3. Kaip NEKSVP projektai gali skatinti reikalingas investicijas?

Poveikio klimatui neutralizavimas reiškia esminį mūsų ekonomikos pokytį. Siekiant kasmet surinkti apie 260 mlrd. EUR²⁴ papildomų investicijų, reikalingų ES klimato ir energetikos tikslams pasiekti iki 2030 m., būtina **nustatyti investavimo poreikius ir užtikrinti reikiamą finansavimą**. NEKSVP gali būti svarbi priemonė planuojant nacionalines investicijas energetikos ir klimato srityse. Viešojo finansavimo taip pat reikės tobulinant skaitmeninius ir tvarius įgūdžius, didinant perdirbimo pajėgumus ir skatinant viešųjų pastatų renovaciją, prižiūrint ir atnaujinant infrastruktūrą. Derinant naujas investicijas tarp valdžios institucijų, privačiojo sektoriaus ir piliečių, bus telkiamas finansavimas, išvengiama turto nuvertėjimo ir tenkinami nauji įmonių ir piliečių poreikiai.

5 pav. Vidutinis metinis investicijų poreikis 2021–2030 m. (šaltinis – Komisijos modeliavimas).

Europos strateginių investicijų fondo²⁵, Europos infrastruktūros tinklų priemonės²⁶, Europos struktūrinių ir investicijų fondų ir kitų esamų iniciatyvų lėšomis sėkmingai remiamos investicijos į atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir efektyvų energijos vartojimą. Remiantis šiomis iniciatyvomis, Komisijos pasiūlymuose dėl kitos – 2021–2027 m. – daugiameinės finansinės programos numatyta, kad ne mažiau kaip 25 proc. Sąjungos lėšų turėtų būti skiriama paramai klimato kaitos švelninti ir prisitaikyti prie jos. Siekiant

²⁴ Šis skaičius gautas pagal EUCO32-32.5 scenarijų (remiantis pagrindinėmis technologijų prielaidomis pagal EUCO grupės scenarijus, žr. <https://ec.europa.eu/energy/en/data-analysis/energy-modelling/euco-scenarios>).

²⁵ 2015 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/1017 dėl Europos strateginių investicijų fondo, Europos investavimo konsultacijų centro ir Europos investicinių projektų portalo, kuriuo iš dalies keičiamas reglamentų (ES) Nr. 1291/2013 ir (ES) Nr. 1316/2013 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo, OL L 169, 2015 7 1, p. 1–38.

²⁶ Reglamentas (ES) Nr. 1316/2013.

sutelkti privatųjį kapitalą tvarioms investicijoms, 30 proc. viso programos „InvestEU“²⁷ finansinio paketo tikimasi panaudoti padedant vykdyti su klimatu susijusius uždavinius. Pagal šios programos tvarios infrastruktūros liniją turėtų būti dar labiau didinamas (iki 55 proc.) įnašas siekiant Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos uždavinių. Dalis Europos infrastruktūros tinklų priemonės lėšų specialiai skiriama tarpvalstybiniam atsinaujinančiųjų išteklių energetikos projektams remti. Visos valstybės narės taip pat raginamos naudoti ES ATLPS aukcionų pajamas finansuoti investicijoms į išmetamo ŠESD kiekio mažinimą ir absorbavimą, atsinaujinančiųjų išteklių energiją, energijos vartojimo efektyvumą, švarios energetikos ir pramonės technologijų mokslinius tyrimus ir inovacijas.

Vykdamas energetikos sąjungos uždavinius, labai svarbu **nustatyti ir kiekybiškai išreikšti numatomus investicijų poreikius ir galimus finansavimo šaltinius**. Vienuolika valstybių narių įvertino **bendrus investicijų poreikius** savo uždaviniams įvykdyti (**Prancūzija, Italija ir Ispanija**) arba **dalį** savo investicijų poreikių (**Graikija, Suomija, Vengrija, Airija, Italija, Latvija, Lenkija ir Rumunija**) ir pateikė nevienodai išsamius duomenis apie finansavimo šaltinius. Dauguma valstybių narių savo NEKSVP projektuose pateikė kai kuriuos konkrečius su investicijomis susijusius skaičius.

Be to, Europos Komisija svarsto šią temą per **2018–2019 m. Europos semestro ciklą**, skirdama daug dėmesio valstybių narių investicijų poreikiams tiek 2019 m. šalių ataskaitose, tiek 2019 m. birželio 5 d. pateiktame Komisijos pasiūlyme dėl per 2019 m. Europos semestrą konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų – jame daugumai valstybių narių pateikta rekomendacijų dėl investavimo į efektyvų energijos vartojimą, atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir (arba) klimato politikos veiksmus svarbos. Šiame NEKSVP projektų vertinime atsižvelgiama į šias naujausias Europos semestro išvadas ir rekomendacijas.

Kelios valstybės narės jau sieja savo NEKSVP su konkrečiai joms skirtomis rekomendacijomis, pateiktomis vykdamas Europos semestrą, ir šią sąsają turėtų užtikrinti visos valstybės narės²⁸. Apskritai turėtų būti tęsiamas dialogas siekiant kuo didesnio nuoseklumo ir sinergijos tarp energetikos ir klimato politikos ir Europos semestro, kaip svarbios struktūrinių reformų skatinimo priemonės. Šiomis aplinkybėmis patikimas makroekonominis siūlomos politikos ir priemonių vertinimas galutiniame NEKSVP yra svarbus siekiant suprasti bendrą ekonominę planuojamos politikos poveikį. Į pažangą, padarytą rengiant galutinius NEKSVP, bus atsižvelgta rengiant 2020 m. Europos semestro šalių ataskaitas.

Komisija pasiūlė²⁹ į NEKSVP nustatytus nacionalinius ir regioninius poreikius atsižvelgti skiriant **sanglaudos politikos fondų lėšas**. Per 2019 m. Europos semestro

²⁷ COM(2018) 439 *final*.

²⁸ Valdymo reglamente aiškiai nurodyta, kad valstybės narės turėtų užtikrinti, jog jų integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose būtų atsižvelgiama į naujausias vykdamas Europos semestrą pateiktas konkrečiai šalims skirtas rekomendacijas.

²⁹ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir

ciklą pateiktose šalių ataskaitose ir NEKSVP projektuose nurodyti investavimo prioritetai vieni kitus papildo. Ypač svarbi bus parama, kuria galima padėti didinti vietos, regioninės ir nacionalinės valdžios institucijų pajėgumą, teikti techninę pagalbą ir bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu. 2021–2027 m. laikotarpiu bus skiriama daug dėmesio perėjimui prie švarios ir teisingos energetikos, moksliniams tyrimams ir inovacijai bei pažangiąja specializacija grindžiamai pramonės pertvarkai, tarpsektoriniam pramonės klasterių susiejimui ir tarpregioninio bendradarbiavimo vykdant inovacijų veiklą rėmimui. Be to, parengto NEKSVP patvirtinimas Komisijos pasiūlymuose laikomas „temine reikiama sąlyga“ skiriant Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo lėšas investicijoms konkrečiai į efektyvų energijos vartojimą ir atsinaujinančiųjų išteklių energetiką.

2.3.4. Kaip NEKSVP projektai gali didinti Sąjungos konkurencingumą?

Nuo dabar iki 2030 m. kiekviena valstybė narė turi **sudaryti strateginių vertės grandinių kūrimui palankias pagrindines sąlygas**, kad pasirengtų kitam investavimo ciklui ir padėtų neutralizuoti poveikį klimatui iki 2050 m. NEKSVP projektuose apskritai galėtų būti naudinga išsamiau apžvelgti, kaip valstybės narės ketina sudaryti šias sąlygas, koordinuodamos politiką ir priemones, kuriomis skatinama ekonomiškai efektyvi pramonės pertvarka nuo dabar iki 2030 m. pereinant prie žiedinės, tvarios ir neutralizuoto poveikio klimatui pramonės. Šios pagrindinės sąlygos turėtų būti veiksnys, skatinantis visuomenei ir visai mūsų planetai naudingus pokyčius neprarandant Europos pramonės konkurencingumo.

Apskritai NEKSVP turėtų padėti **nustatyti ir didinti valstybių narių konkurencinį pranašumą**, kartu deramai įvertinant siūlomų priemonių poveikį. Labai svarbu aiškiau išanalizuoti siūlomos politikos makroekonominį poveikį ir pramonės konkurencingumo uždavinius, kad būtų sėkmingai vykdoma energetikos pertvarka ir kovojama su klimato kaita. Gerą patirtimi laikomas kelių valstybių narių siūlymas pradėti su tuo susijusį plataus masto konsultacijų su pramonės subjektais procesą.

Konkurencijos politika užtikrinama, kad valdžios sektoriaus išlaidos, remiant perėjimą prie mažataršės ir švarios energetikos, būtų efektyvios ir neiškraipytų energijos vidaus rinkos. NEKSVP nepakeičia esamų teisinių pranešimo apie valstybės pagalbą reikalavimų, tačiau gali padėti nustatyti būsimus valstybės pagalbos poreikius prieš pranešant apie pagalbą. Valstybės narės taip pat turi užtikrinti, kad politika ir priemonės atitiktų tarptautinius įsipareigojimus, ypač pagal PPO susitarimus.

2.3.5. Kaip NEKSVP projektai skatina teisingą pertvarką?

Siekiant vykdyti numatomą mūsų ekonomikos pertvarką, reikės pagal integruotą požiūrį kruopščiai įvertinti tiek trumpalaikį, tiek ilgalaikį socialinį poveikį, teritorinį poveikį ir poveikį užimtumui. Remiantis šiuo vertinimu, nustatomas visapusiškas politikos priemonių derinys, skirtas teisingai pertvarkai užtikrinti. Įgūdžių tobulinimo, mokslinių tyrimų, inovacijų, infrastruktūros ir socialinės apsaugos

žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieiglosčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės, COM(2018) 375 *final*, 2018/0196 (COD).

viešasis finansavimas turi būti derinamas prie naujų visuomenės poreikių. Kad ES energetikos ir klimato srities veiksmų planai būtų sėkmingai įgyvendinami, į juos nuo pat pradžios turi būti integruotas socialinis aspektas. Tai padės užtikrinti socialiai sąžiningą, teisingą pertvarką (taip pat kaimo vietovėse) ir, galiausiai, socialinių reformų priimtinumą bei visuomenės paramą joms, visų pirma didelio masto projektams ir revoliucinėms technologijoms.

Kai reikia imtis poveikio švelninimo ar kompensacinių priemonių, įskaitant priemones, skirtas energijos nepritekliui mažinti, jos turi būti įtrauktos į reformas ir turėtų būti nurodytos NEKSVP.

Energijos nepriteklių vis dar patiria beveik 50 milijonų žmonių visoje Sąjungoje. NEKSVP turėtų būti sistemingiau sprendžiama energijos nepritekliaus problema, visų pirma įvertinant energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičių ir svarbiausias jų ypatybes (sudėtį, pajamų dydį ir kt.) bei galimą geografinę jų koncentraciją³⁰. Kai jų skaičius yra nemažas arba kai sunkumų patiria konkrečios grupės ar regionai, turėtų būti nustatytas orientacinis uždavinys mažinti energijos nepriteklių, kartu nurodant atitinkamas tikslines grupes, politiką ir priemones bei galimus finansavimo šaltinius. Keliuose NEKSVP projektuose jau yra teigiamų su tuo susijusių elementų. Pavyzdžiui, **Graikija** nustatė konkrečius uždavinius, o **Italijos**, **Maltos** ir **Suomijos** atliktuose vertinimuose pateikta nemažai duomenų.

Europos socialinis fondas (ESF+) ir Europos įgūdžių darbotvarkė taip pat yra svarbios priemonės pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir vykdant energetikos pertvarką. Jos kartu su Europos socialinių teisių ramsčiu toliau padeda užtikrinti, kad, keičiantis įgūdžių reikalavimams ir sektorių sudėčiai, žmonėms būtų suteiktos lygios galimybės, taip pat galimybės įsidarbinti. Pagal Europos socialinių teisių ramstį visų pirma akcentuojama teisė į perkvalifikavimą, kvalifikacijos kėlimą ir socialinę apsaugą – visa tai yra esminiai teisingos pertvarkos elementai.

Kartu veikia ES ATLPS lėšomis finansuojamas Modernizavimo fondas, skirtas dešimties mažesnes pajamas gaunančių valstybių narių energetikos sistemoms modernizuoti; jis taip pat padės skatinti perėjimą prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos, kartu skatinant didėjančią konvergenciją.

Komisija toliau tirs galimą sinergiją su kitomis iniciatyvomis, kuriomis siekiama spręsti perėjimo prie švarios energetikos uždavinius ir atskleisti su tuo susijusį potencialą konkrečiose Europos teritorijose: tai tokios iniciatyvos kaip Merų paktas dėl klimato ir energetikos, iniciatyva „Švari ES salų energija“, atokiausiems regionams skirta Komisijos strategija, Europos baterijų aljansas ir Anglijų pramonės regionų pertvarkos iniciatyva.

2.3.6. Kaip NEKSVP projektai siejasi su aplinkos politika?

³⁰ Energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių nemaža dalis yra, pavyzdžiui, vidutinių pajamų namų ūkiai (ES pajamų ir gyvenimo sąlygų statistikos duomenis).

Energetikos ir klimato politikos veiksmams gali būti gerinama oro kokybė. Turi būti derinama politika, kuria sprendžiamos **biologinės įvairovės nykimo ir klimato kaitos problemos. Žiedinės ekonomikos** nauda mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro yra plačiai pripažinta.

Kai kurios valstybės narės jau įtraukė šiuos elementus į savo NEKSVP projektus. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jų NEKSVP derėtų su nacionalinėmis oro taršos valdymo programomis (NOTVP)³¹, nepamirštant kiekybinių jų aspektų, kurių reikalaujama pagal atitinkamus teisės aktus. Energetikos ir klimato strategijos turėtų būti aiškiai susietos su biologinės įvairovės išsaugojimu, žiedine ekonomika, bioekonomika ir efektyviu išteklių naudojimu, nurodant konkrečias priemones, įvertinant jų poveikį ir, kai tinka, nustatant taisomuosius veiksmus. Pavyzdžiui, pakartotinai naudojant daugiau produktų ir geriau perdirbant tam tikras antrines žaliavas galima sumažinti energijos poreikį.

Komisija gali padėti valstybėms narėms įtraukti šiuos aspektus į savo NEKSVP, palaikant dialogą politikos klausimais ir dalijantis geriausią patirtimi, naudojantis tokiomis priemonėmis kaip dialogai švaraus oro tema, sėkmingo ciklo misijos, Techninės pagalbos ir informacijos mainų programos (TAIEX) tarpusavio (P2P) priemonės, žiedinės ekonomikos veiksmų planai, programa LIFE, rekomendacijos dėl „Natura 2000“ ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos bei klimato arba Paramos struktūrinėms reformoms tarnybos teikiama parama.

3. TOLESNI VEIKSMAI – GALUTINIŲ NACIONALINIŲ PLANŲ RENGIMAS

3.1. Nuolatinis kartotinis procesas

Šiame komunikate atlikta analizė ir konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos dėl NEKSVP projektų, pagrįstos konkrečioms šalims skirtais Komisijos tarnybų darbiniais dokumentais, yra pirmieji orientyrai per kartotinį procesą galutiniams NEKSVP parengti.

Nuo 2015 m. Europos Komisija ir valstybės narės kartu dirbo rengiant ir pateikiant pirmuosius NEKSVP projektus. Per ateinančius mėnesius Komisija toliau ir intensyviau keisis techninio pobūdžio informacija su valstybėmis narėmis, be kita ko, techninės darbo grupės posėdžiuose ir dvišaliuose susitikimuose.

Susitarta dėl labai didelio užmojo 2030 m. energetikos ir klimato tikslų, todėl, norint juos pasiekti, reikia konkrečių visą ekonomiką apimančių pastangų. NEKSVP projektai – bendra, tvirta ir palyginimo galimybę teikianti platforma, kuria naudojantis galima visoje Sąjungoje užmegzti ryšius ir diskutuoti su pilietine visuomene, verslininkais, socialiniais partneriais ir vietos valdžia dėl Sąjungos bendrų uždavinių ir ilgalaikių prioritetų energetikos ir klimato srityje. Kadangi pateikti NEKSVP projektai buvo paskelbti viešai, šios diskusijos jau yra pradėtos ir

³¹ 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB, OL L 344, 2016 12 17, p. 1–31. Nacionalinė oro taršos valdymo programa pagal šios direktyvos 6 straipsnį yra pagrindinė valdymo priemonė, kuria valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų įvykdyti įsipareigojimai mažinti oro taršą iki 2020 ir 2030 m.

vyksta skaidriai. Šie ryšiai turėtų padėti didinti galutinių NEKSVP užmojų ir pateikti konkrečių pavyzdžių, kokie projektai ir politika bus įgyvendinami per ateinančius dešimt metų. Valstybės narės turi užtikrinti, kad visuomenei būtų suteikta galimybė ankstyvuojančiu etapu veiksmingai įsitraukti į galutinių planų rengimą, o tuose planuose turėtų būti pateikta visuomenės nuomonių apžvalga.

Kartu Komisija toliau sieks sistemingai užtikrinti visų visuomenės sluoksnių dalyvavimą ir kad NEKSVP padėtų stiprinti visos Europos, nacionalinių ir vietos lygmens pastangų sinergiją. Antrojoje 2019 m. pusėje ir vėliau Europos Komisija toliau skatins įtraukią diskusiją dėl NEKSVP.

3.2. Ateinančių šešių mėnesių prioritetai

Ateinantys šeši mėnesiai iki 2019 m. pabaigos bus ypač svarbūs valstybėms narėms rengiant savo solidžius, pagrįstus, išsamius ir patikimus galutinius NEKSVP. Kad būsimi su tuo susiję mainai turėtų kuo didesnę poveikį, Komisija norėtų, kad šis kartotinis procesas vyktų vadovaujantis septyniais pagrindiniais prioritetais.

Valstybėms narėms skirtose rekomendacijose Komisija pabrėžia ne tik pačių energetikos sąjungos aspektų realizavimo svarbą, bet ir kai kuriuos ypač svarbius klausimus, visų pirma dėl investicijų, socialiai teisingos ir sąžiningos pertvarkos ir oro kokybės.

Rengdamos galutinius NEKSVP, valstybės narės, konkrečiai joms skirtų rekomendacijų, turėtų atsižvelgti ir į toliau nurodytus prioritetus.

3.2.1. Panaikinti bet kokių užmojų ir politikos atotrūkį nuo 2030 m. tikslo

Rengiant galutinius NEKSVP vis dar reikia pašalinti kelias spragas. Kai kurios valstybės narės raginamos geriau išnaudoti savo nacionalinį potencialą didinant **energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančių išteklių energijos dalį**, o kitos valstybės narės turės patvirtinti savo jau ir taip didelio užmojo tikslus Rengdamos galutinius NEKSVP valstybės narės turėtų **kolektyviai stiprinti pastangas siekti Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato tikslų, kadangi jiems pasiekti nebeužtenka tęsti dabartinę politikę nedidinant jos masto.**

Daugelis valstybių narių taip pat raginamos **konkretesne papildoma politika ir priemonėmis** labiau pagrįsti tai, kaip jos sieks savo nacionalinių tikslų ir savo įnašais prisidės siekiant Europos lygmens tikslų (kai tinka, nurodydamos tam skirtus finansavimo šaltinius), ir toliau tobulinti analitinį savo NEKSVP pagrindą. Galutiniai NEKSVP turi būti išsamūs ir visapusiški, kad būtų galima tinkamai stebėti dedamas pastangas ir daromą pažangą ir, jei reikės, juos pakoreguoti. Komisija anksčiau paskelbė gairių, kuriomis remiantis galima nustatyti su visais penkiais aspektais susijusius išmatuojamus, įvykdomus, realius ir su laiku susietus uždavinius³².

³² 2015 m. Komisija parengė savo tarnybų darbinį dokumentą dėl energetikos sąjungos uždavinių įgyvendinimo pažangos stebėsenos; šis dokumentas buvo pirmojo energetikos sąjungos būklės ataskaitos dokumentų rinkinio dalis. Šiame dokumente pateiktas aktualių pagrindinių rodiklių rinkinys, kad būtų galima kiekybiškai išreikšti ir vertinti ES energetikos ir klimato uždavinių ir tikslų įgyvendinimo pažangą.

Jei galutiniuose NEKSVP nepakaktų užmojo, kad būtų kolektyviai įvykdyti energetikos sąjungos uždaviniai ir visų pirma pasiekti 2030 m. tikslai, susiję su atsinaujinančiųjų išteklių energija ir energijos vartojimo efektyvumu, Komisija turės svarstyti poreikį imtis papildomų priemonių Sąjungos lygmeniu, siekiant užtikrinti, kad tie tikslai būtų pasiekti.

3.2.2. *Įtraukti visas atitinkamas ministerijas nacionaliniu lygmeniu*

NEKSVP projektai yra kaip niekad gera proga valstybėms narėms geriau išnagrinėti įvairių politikos sričių sinergiją ir pradėti vadovautis iš tiesų visą valdymą apimančiu požiūriu.

Nors kelios valstybės narės jau yra sukūrusios naują institucinę struktūrą, kad galėtų geriau koordinuoti įvairių sričių politiką, reikia įdėti daugiau darbo siekiant parengti galutinius NEKSVP ir juos įgyvendinti. Tai ypač svarbu dėl sinergijos ir bendradarbiavimo su finansų ir ekonomikos ministrais. Būtų galima geriau ištirti apibūdintą energetikos ir klimato politikos sinergiją su tokiomis sritimis kaip regionų, pramonės, transporto, skaitmeninio sektoriaus, socialinė, žemės ūkio ir aplinkos politika. Be kita ko, galutiniuose planuose alternatyviųjų degalų aspektai turi būti visiškai suderinti su nacionaline politikos sistema, kurią kiekviena valstybė narė turi iki 2019 m. lapkričio mėn. parengti pagal Alternatyviųjų degalų infrastruktūros direktyvą³³.

3.2.3. *Kuo geriau bendradarbiauti su kaimyninėmis valstybėmis narėmis*

Dabartinės **regioninio bendradarbiavimo** pastangas reikėtų stiprinti siekiant palengvinti rinkos integraciją ir ekonomiškai efektyviai įgyvendinti politiką bei priemones. Valstybės narės taip pat raginamos toliau siekti bendradarbiavimo ne tik su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, bet ir su Energijos bendrijos sutartį pasirašiusiomis šalimis, ir su trečiosiomis šalimis, kurios yra Europos ekonominės erdvės narės.

Regioninis bendradarbiavimas – geroji patirtis

Siekdama padėti rengti NEKSVP projektus, **Šiaurės energetikos tyrimų** organizacija koordinavo scenarijais grindžiamą energetikos sistemos analizę, kurioje nagrinėjami Baltijos šalių energetikos sistemų pokyčiai. Pagal **Beniliukso bendradarbiavimo susitarimą** 2018 m. birželio 11 d. Energetikos taryboje pasirašyta deklaracija siekiant stiprinti bendradarbiavimą rengiant NEKSVP projektus. **Penkiašalio energetikos forumo** nariai Energetikos taryboje 2019 m. kovo 4 d. pasirašė politinę deklaraciją, kurioje patvirtino savo ketinimą tęsti ir stiprinti bendradarbiavimą rengiant NEKSVP ir stebint jų įgyvendinimą, ypač daug dėmesio skiriant tarpvalstybiniu mastu svarbiems klausimams. **Šiaurės jūrų energetikos srities bendradarbiavimo organizacijoje** kelios valstybės narės įsipareigojo savo NEKSVP naudoti suderintus elementus, kad būtų lengviau ekonomiškai efektyviai naudoti jūros atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ypač vėjo energiją. Komisija tikisi panašaus bendradarbiavimo ir kitų jūrų baseinuose,

SWD(2015) 243 final.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1449767808781&uri=CELEX:52015SC0243>.

³³ 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo, OL L 307, 2014 10 28, p. 1–20.

atsižvelgiant į tai, kad, norint iki 2050 m. pereiti prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos, reikės nemažą dalį Europai reikalingos elektros energijos gaminti jūrose³⁴.

Apskritai be Europos Sąjungos lyderystės būtų sunku įgyvendinti uždavinį paspartinti energetikos ir klimato politikos pertvarką visame pasaulyje, tačiau Sąjungos pastangos neturės didesnio pasaulinio poveikio, jei trečiosios šalys nesirinks to paties kelio. Tokiomis aplinkybėmis valstybės narės raginamos savo NEKSVP papildyti praktiškai, prireikus galima perkelti ir taikyti įvairiu mastu tinkama politika, kuria būtų galima dalytis ir už Europos ribų, Sąjungai stengiantis vadovauti pasaulio perėjimo prie švarios energetikos procesui. Jei manoma, kad tai yra tinkama, valstybės narės taip pat gali konsultuotis su trečiosiomis šalimis, kurios išreiškė norą tai daryti.

3.2.4. Naudoti NEKSVP pramonei, konkurencingumui ir inovacijoms remti

Reikės įvykdyti daug įvairių reformų siekiant visapusiškai išnaudoti augimo potencialą, kurį teikia klimato ir energetikos politika. NEKSVP turi **padėti** nustatyti ir **didinti valstybių narių konkurencinį pranašumą** reikiamomis reformomis, taip pat tinkamais investavimui palankiais signalais ir paskatomis, be kita ko, toliau tobulinant apmokestinimą. NEKSVP turėtų būti nustatyti reikiami uždaviniai, kartu remiant nacionalines struktūrines reformas ir vykdomas integruotas pramonės strategijas, kurių prioritetai yra konkurencingumas, tvarumas, investicijos, prekybos infrastruktūra ir inovacijos. **Aiškesnėmis strategijomis dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų prioritetų** taip pat būtų galima stiprinti ilgalaikius Europos prioritetus, kartu palaikant ES eksportą pažangiausiuose sektoriuose.

NEKSVP gali tapti naudingomis **platformomis, vystomomis kartu su bankų sektoriumi, naujomis programomis, pagal kurias finansuojamos ilgalaikės investicijos, ir skatinti sutelkti privačius išteklius arba remti naujas įvairių pramonės sektorių ir vertės grandinių dalyvių iniciatyvas**, taip pat stiprinti Komisijos 2017 m. jau pradėtas iniciatyvas, pavyzdžiui, dėl baterijų ir plastikų (Europos baterijų aljansas ir Žiedinės ekonomikos plastikų aljansas).

3.2.5. Pritraukti investicijų ir nustatyti finansavimo galimybes

Įgyvendinant NEKSVP vėlesniais metais labai svarbi užduotis bus telkti naujas investicijas ir privatų finansavimą. Politikos uždavinių ir priemonių aiškumas bus svarbus nustatant papildomų investavimo poreikių sritį ir mastą, taigi palengvins įvairių finansavimo šaltinių planavimą ir telkimą. Todėl ateinančiais mėnesiais valstybės narės turėtų išaiškinti priemones ir geriau išanalizuoti prognozuojamus investavimo poreikius, esamas kliūtis ir galimus finansavimo šaltinius, taip pat atsižvelgdamos į sinergiją su Europos semestro procesu.

Šis išsamus vertinimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti, kad būtų efektyviai ir tikslingiau naudojami valstybės ištekliai, pramonė būtų geriau informuojama apie politikos kryptis ir būtų pritraukiama naujų investicijų, o tai turėtų teigiamą poveikį

³⁴ Įvykdyti šią pertvarką padės ES direktyva dėl jūrinių teritorijų planavimo, nuolatinės ES pastangos skatinti inovacijas ir gerinti patikimų vandenynų duomenų prieinamumą, taip pat tikslingai pagal programą „InvestEU“ teikiamos galimybės kurti būtiną kabelių ir uostų infrastruktūrą.

darbo vietoms ir ekonomikos augimui. Dabartiniu Europos Komisijos darbu dėl tvarių finansų, kuriuo siekiama, kad privačių investuotojų kapitalo srautai būtų skiriami aplinkos atžvilgiu tvarioms investicijoms, būtų galima padėti nustatyti investavimo galimybes ir sutelkti privatų finansavimą.

Reikės išnaudoti sinergiją su **dabartine ir būsima Sąjungos politika ir Sąjungos finansinėmis priemonėmis**. Kartu Komisija toliau padės valstybėms narėms baigti rengti ir įgyvendinti savo NEKSVP, suteikdama tam skirtų pagalbinių priemonių, kaip aprašyta pirmiau.

3.2.6. Visiškai integruoti socialinį aspektą

Siekiant užtikrinti sėkmingą perėjimą prie švarios energetikos, būtinai reikės skirti dėmesio socialiniams aspektams. Valstybės narės raginamos savo galutiniuose NEKSVP visiškai išspręsti **socialiai teisingos ir sąžiningos pertvarkos** užtikrinimo klausimą.

Tai visų pirma apima **užimtumo** aspektus, įskaitant mokymą, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, taip pat pakankamą žmonių, kuriuos paveiks energetikos pertvarka, socialinę apsaugą. Be to, reikia deramai skirti dėmesio **energijos nepritekliaus** aspektui, be kita ko, įvertinti energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičių ir, kai būtina, nustatyti orientacinį energijos nepritekliaus mažinimo uždavinį.

Galiausiai, atitinkamos valstybės narės turėtų atsižvelgti į pertvarkos poveikį **daug anglių naudojančių ir daug anglies dioksido išmetančių regionų** gyventojams ir nustatyti sąsają su tam skirtais veiksmais, kurie jau vykdomi, planuojami arba kurių reikia imtis.

3.2.7. Įtraukti ilgalaikius uždavinius ir ilgalaikę viziją

Pagal Valdymo reglamentą valstybės narės, baigdamos rengti savo NEKSVP, taip pat turi parengti savo **ilgalaikes išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo strategijas**, kuriose būtų numatyta bent 30 metų perspektyva. Daugiau negu pusėje NEKSVP projektų jau pateikti (nors ir nevienodai išsamiai) 2050 m. uždaviniai arba vizijos. NEKSVP ir šias ilgalaikes strategijas reikės rengti taip, kad jie vieni kitus papildytų ir prisidėtų prie atliekamo darbo baigiant rengti visos Europos ilgalaikę strategiją, kurią Europos Sąjunga turės pateikti iki 2020 m. pagal Paryžiaus susitarimą ir Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją. Skiriant daugiausia dėmesio 2030 m. perspektyvai, į NEKSVP reikėtų įtraukti ir perspektyvą iki 2050 m., įskaitant svarstymą, kaip nustatyti tikslai ir uždaviniai dera su ilgalaikiu priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslu, ir tolesnes pastangas **geriau apibūdinti ilgalaikius uždavinius** pagal visus penkis aspektus.

Antrojoje 2019 m. pusėje atitinkamos sudėties Taryba turėtų baigti dabartines savo politines diskusijas dėl Europos vizijos siekiant neutralizuoti poveikį klimatui Europoje iki 2050 m., ir į šį aspektą turėtų būti atsižvelgta galutiniuose NEKSVP.

Daugiau negu pusėje NEKSVP projektų pateikti (nors ir nevienodai išsamiai) 2050 m. uždaviniai arba vizijos. **Danija, Ispanija, Prancūzija, Nyderlandai, Portugalija ir Švedija** siekia ne vėliau kaip iki 2050 m. **neutralizuoti poveikį klimatui**. **Prancūzija ir Jungtinė Karalystė** savo nacionalinės teisės aktuose nustatė **teisiškai privalomus**

2050 m. tikslus ir naudoja anglies dioksido biudžetus kaip mechanizmą, kuriuo užtikrina vidutinės trukmės ir ilgalaikių uždavinių nuoseklumą. **Nyderlandai, Portugalija ir Švedija padidino** savo nacionalinius **2030 m. ŠESD mažinimo tikslus**, kad jie derėtų su ilgalaikiais šių šalių tikslais. Kitos valstybės narės, nustačiusios priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo iki 2050 m. uždavinius, yra **Čekija, Vokietija, Estija, Airija, Italija, Lietuva, Vengrija, Austrija ir Suomija**.

4. IŠVADOS

Siekiant įvykdyti energetikos sąjungos įsipareigojimus, turi toliau glaudžiai bendradarbiauti Komisija, valstybės narės ir visos visuomenės dalys, įskaitant suinteresuotuosius subjektus, socialinius partnerius ir plačiąją visuomenę. Tai kolektyvinis procesas, kurio svarbus uždavinys yra tai, kad valstybės narės laiku pateiktų galutinius integruotus NEKSVP laikotarpiui po 2020 m.

Siekiant užtikrinti, kad galutiniai NEKSVP, pateiktini iki 2019 m. pabaigos, atitiktų visus reikalavimus ir būtų pasiekti ES didelio užmojo 2030 m. tikslai, Komisija ragina Tarybą pradėti diskusiją dėl pagrindinių šiame komunikate ir Komisijos rekomendacijose nustatytų prioritetų, kad būtų garantuoti pakankamai dideli užmojai galutiniuose NEKSVP, taigi būtų galima pasiekti, visų pirma, Europos lygmens atsinaujinančiųjų išteklių energetikos ir energijos vartojimo efektyvumo tikslus. Komisija palaikys glaudų dialogą su Europos Parlamentu ir Taryba dėl energetikos sąjungos pasiektos pažangos, susijusios su visais energetikos ir klimato politikos aspektais.

Kartu Europos Komisija, remdamasi sėkmingu iki šiol vykdyto bendradarbiavimo procesu, padės valstybėms narėms baigti rengti savo NEKSVP iki 2019 m. pabaigos.

Pagrįsti ir visapusiški NEKSVP bus labai svarbūs vykdant energetikos sąjungos uždavinius, juos įgyvendinant ir užtikrinant Sąjungos įnašą pagal Paryžiaus susitarimą, o kartu didinant investuotojų pasitikėjimą ir tikrumą dėl investicijų.

Integruoti nacionaliniai energetikos ir klimato srities veiksmų planai už ES ribų įrodys Europos Sąjungos patikimumą vykdant tarptautinę klimato politiką, įskaitant perėjimą prie švarios energetikos, ir padės siekti **ilgalaikių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų** pagal **Paryžiaus susitarimą** ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų. Jie galėtų tapti geriausios tarptautinės patirties, kaip reikėtų vykdyti patikimą vidutinės trukmės energetikos ir klimato politikos planavimą, pavyzdžiais ir galėtų būti priemonė, skatinanti tarptautinį bendradarbiavimą siekiant tų tikslų.

Šių galutinių NEKSVP pateikimas – tik pradžia, nes tęsti dialogą, bendradarbiauti ir persvarstyti užmojų dydį bus labai svarbu iki pat 2030 m. ir vėliau.